

POZOROVACÍ HÁROK

pre vekovú kategóriu 5 – 6 ročných detí zameraný na pozorovanie dosiahnutej úrovne sociálnych kompetencií pred vstupom do ZŠ

Meno dieťaťa:

Dátum narodenia :

Školský rok :

1. Dieťa uprednostňuje hru alebo inú aktivitu :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. skupinovú			
B. vo dvojici			
C. individuálnu			
D. iba s dospelým			

Poznámka.....

2. Dieťa kontakty v skupinovej hre alebo inej činnosti nadväzuje :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. ľahko			
B. s prípadnou pomocou dospelého			
C. s ťažkosťami aj v prípade pomoci dospelého			
D. takmer vôbec			

Poznámka.....

3. V skupinovej hre a inej aktivite zaujíma dieťaťa spravidla rolu :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. rovnocennú			
B. vedúcu			
C. podriadenú			
D. nezapája sa do skupinovej aktivity			

Poznámka.....

4. Ako akceptuje dieťa autoritu učiteľky a dospelého:

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. akceptuje autoritu učiteľky, svoj názor a postoj dokáže vyjadriť asertívne			
B. podriaďuje sa autorite učiteľky a dospelého			
C. svoj názor a postoj vyjadruje neasertívne			
D. vôbec neakceptuje učiteľku a dospelého			

Poznámka.....

5. V skupinovej hre a inej aktivite dieťa spolupracuje a presadzuje sa :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. primerane – s ohľadom na seba i iných, tvorí a realizuje svoje aj cudzie nápady			
B. neprimerane – pasívne, ústupčivo, realizuje len cudzie nápady, nedáva žiadne vlastné nápady			
C. neprimerane – egoisticky, na úkor druhých, tvorí a realizuje len vlastné nápady, neuznáva nápady iných detí			
D. takmer vôbec – veľmi zriedka sa zapája do skupinovej hry alebo inej aktivity			

Poznámka.....

6. O spoločných pravidlách a priebehu hry alebo inej aktivite dieťa rozhoduje :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. zapája sa do tvorby pravidiel a aktívne spolupracuje v priebehu činnosti			
B. takmer vždy samo, bez kooperácie s ostatnými deťmi			
C. pri prijímaní pravidiel počas hry čaká pomoc a podporu od dospelého			
D. je pasívne pri prijímaní spoločných pravidiel a v spoločnej hre			

Poznámka.....

7. Spoločne prijaté pravidlá dieťa dodržiava a rešpektuje ich :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. vždy ich dodržiava a rešpektuje			
B. dodržiava a rešpektuje ich iba niekedy			
C. dodržiava a rešpektuje ich iba po upozornení dospelého			
D. nikdy ich nedodržiava a nerešpektuje			

Poznámka.....

8. Dieťa sa správa v spoločnej hre a inej aktivite voči spoluhráčom :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. priateľsky- radostne, má radosť zo spolu hry, primerane vyjadruje svoje emócie			
B. pokojne–neutrálne, nevyjadruje svoje emócie, neprejavuje radosť, prispôbuje sa			
C. útočne -agresívne a konfliktne, je stále nespokojne s priebehom hry, vyjadruje negatívne emócie (háda sa, správa sa deštruktívne, atakuje iné dieťa a pod.			
D. nezapája sa do spoločnej činnosti			

Poznámka.....

9. V hre alebo inej aktivite ako aj v bežných situáciách vie dieťa podakovať, poprosiť, požiadať o pomoc :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. vždy			
B. niekedy			
C. iba na základe výzvy, upozornenia dospelého			
D. nikdy, ani na podnet dospelého			

Poznámka.....

10. Dieťa sa dokáže podeliť o hračku, niečo jemu blízke počas hry alebo inej aktivity :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. vždy			
B. niekedy s vlastného rozhodnutia			
C. niekedy a to iba na základe podnetu dospelého, má s tým však veľké ťažkosti			
D. nikdy			

Poznámka.....

11. Dieťa pomáha iným deťom vyžadujúcich pomoc počas hry, inej aktivity a v bežných situáciách :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. vždy			
B. niekedy s vlastného rozhodnutia			
C. niekedy a to iba na vyzvania, podnet dospelého			
D. nikdy			

Poznámka.....

12. Dieťa je pri riešení konfliktov v hre alebo inej aktivite :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. je iniciátor riešenia, konflikt rieši pokojne, dokáže sa dohodnúť, prijať kompromis			
B. pasívne, je ústupčivé, nepokúša sa konflikt riešiť a skôr sa vyhýba jeho riešeniu			
C. agresívne, správa sa útočne voči ostatným účastníkom hry, prejavuje Deštruktívne sklony voči produktom hry (napr. zbúra, rozhádza, zoberie hračku a pod.)			
D. pri riešení čaká na pomoc dospelého a vždy rešpektuje iba jeho spôsob riešenia			

Poznámka.....

13. Uvedomuje si dieťať a odlišnosti a pocity iných ľudí vo svojom okolí (choroba, handicap, strach, radosť, rozdielnosť veku, farby pleti a iné), dokáže ich adekvátne spracovať ? :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. rešpektuje ich, dokáže vždy adekvátne reagovať, prejavíť empatiu			
B. iba niekedy ich rešpektuje a dokáže adekvátne reagovať, prejavíť empatiu			
C. iba na základe upozornenia dospelého ich rešpektuje, má problémy s empatickým správaním			
D. takmer vôbec, uvedomuje si iba seba a svoje potreby, nezaujíma sa o svoje okolie			

Poznámka.....

14. Aký záujem prejavuje dieťa o hru a inú aktivitu, dokáže sa sústrediť ? :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. primeraný záujem o hru alebo činnosť, dokáže sa sústrediť počas jej celého trvania			
B. čiastočný záujem o hru, alebo činnosť, zapája sa aj do iných činností, vracia sa však k pôvodnej hre alebo činnosti			
C. veľmi slabý záujem o hru a lebo inú činnosť, zotrúva v nej krátko, rýchlo strieda hry alebo činnosti rôzneho druhu			
D. takmer žiadny záujem, je príliš pasívne			

Poznámka.....

15. Zapája sa do upratovania hračiek a materiálu po hre alebo inej činnosti :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	Mesiac	Mesiac	Mesiac
A. takmer hneď a samostatne			
B. až po krátkom čase, čiastočne samostatne, skôr na základe pokynov dospelého			
C. až po dlhšom čase, s veľkými ťažkosťami a iba s pomocou dospelého			
D. takmer vôbec, odmieta sa zapájať do upratovania, neupratuje ani a pomocou			

Poznámka.....

Dieťa nastúpi po absolvovaní predprimárneho vzdelávania do ZŠ

zamerané na úspešnosť sociálno-psychologickej adaptácie žiaka v 1. ročníku ZŠ

Meno žiaka

Dátum narodenia

Škola Školský rok

1. V adaptačnom období sa žiak prejavoval:

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. primerane, bez väčších ťažkostí			
B. nesmelo, utiahnuto			
C. plačlivo			
D. odmietal školské prostredie			

Poznámka (iný prejav žiaka).....

.....

.....

.....

2. Žiak nadväzuje kontakty so spolužiakmi :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. bez ťažkostí			
B. s pomocou a podporou učiteľky, dospelého			
C. s ťažkosťami aj v prípade pomoci učiteľky, dospelého			
D. je samotár			

Poznámka.....

.....

.....

.....

3. Vo vzťahu k učiteľke je žiak :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. priateľský, otvorený			
B. bojzlivý, utiahnutý			
C. snaží sa upútať pozornosť			
D. odmieta učiteľa			

Poznámka (spôsob upútania pozornosti)

.....

.....

.....

4. Ako akceptuje žiak autoritu učiteľky a dospelého:

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. akceptuje autoritu uč. svoj názor a postoj dokáže vyjadriť asertívne.			
B. podriaďuje sa autorite učiteľky a dospelého			
C. svoj názor a postoj vyjadruje neasertívne			
D. vôbec neakceptuje učiteľku a dospelého			

Poznámka.....

.....

.....

.....

5. Pri nadväzovaní vzťahov má žiak :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. viac kamarátov			
B. viaže sa len na jedného kamaráta			
C. má kamarátov z inej triedy			
D. nemá kamarátov			

Poznámka.....

6. Ako sa prejavuje žiak v kontaktoch so spolužiakmi :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. priateľsky- radostne, primerane vyjadruje svoje emócie, je empatický			
B. pokojne-neutrálne, nevyjadruje svoje emócie, prispôsobuje sa			
C. útočne -agresívne a konfliktne, vyjadruje negatívne emócie (háda sa, správa sa deštruktívne, atakuje iné dieťa a pod.			
D. je samotár			

Poznámka.....

7. V prípade potreby pomôcť (učiteľke, spolužiakovi) žiak prejavuje ochotu pomôcť:

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. vždy			
B. niekedy s vlastného rozhodnutia			
C. niekedy a to iba na vyzvania, podnet dospelého			
D. nikdy			

Poznámka.....

8. V konfliktných situáciách je žiak :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. iniciátor riešenia, konflikt rieši pokojne, dokáže sa dohodnúť, prijať kompromis			
B. pasívny, ústupčivý, nepokúša sa konflikt riešiť a skôr sa vyhýba jeho riešeniu			
C. agresívny, správa sa útočne voči ostatným účastníkom konfliktu			
D. pri riešení čaká na pomoc dospelého a vždy rešpektuje iba jeho spôsob riešenia			

Poznámka.....

9. Ako sa žiak prispôsobil pravidlám školy (školskému poriadku) :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. chápe pravidlá, rešpektuje ich a dodržiava			
B. nie vždy chápe pravidlá, rešpektuje a dodržiava ich podľa vlastnej potreby			
C. dodržiava a rešpektuje ich iba po upozornení učiteľky			
D. odmieta ich rešpektovať a dodržiavať			

Poznámka.....
.....
.....
.....

10. Ako plní žiak požiadavky vyplývajúce z učebných osnov :

Pozorovaný jav / dátum zaznamenania	September	Október	December
A. bez ťažkostí, primerane			
B. pri zvládaní učiva má niekedy problémy, potrebuje zvýšenú pozornosť učiteľa a rodičov			
C. má výrazné problémy vyžadujúce individuálny prístup na základe vypracovaného individuálneho vzdelávacieho plánu			
D. i napriek práci podľa IVP nevláda učivo vyplývajúce z učebných osnov			

Poznámka.....
.....
.....
.....

KRITÉRIÁ OPTIMÁLVEHO DOSIAHNUTIA SOCIÁLNYCH KOMPETENCIÍ NA KONCI PREDPRIMÁRNEHO VZDELÁVANIA

Pri vyhodnotení pozorovania jednotlivých kategórií sociálnych kompetencií na konci predprimárneho veku na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED O považujeme za optimálne, aby dieťa dosiahlo nasledovnú úroveň v jednotlivých pozorovaných javov z hľadiska úspešného priebehu adaptácie v základnej škole:

1. Dieťa uprednostňuje hru – skupinovú, prípadne vo dvojici.
2. Kontakty v skupinovej hre alebo inej aktivite dieťa nadväzuje – ľahko, bez pomoci dospelého.
3. V skupinovej hre a inej aktivite zajíma dieťa spravidla rolu – rovnocennú.
4. Ako akceptuje dieťa autoritu učiteľky a dospelého – rešpektuje autoritu dospelého a svoj názor dokáže vyjadriť asertívne.
5. V skupinovej hre a inej aktivite dieťa spolupracuje a presadzuje sa – primerane s ohľadom na seba i iných, tvorí a realizuje svoje aj cudzie nápady.
6. O spoločných pravidlách a priebehu hry alebo inej aktivity dieťa rozhoduje – zapája sa do tvorby pravidiel a aktívne spolupracuje v priebehu činnosti.
7. Spoločne prijatá pravidlá dieťa dodržiava a rešpektuje ich – vždy ich dodržiava a rešpektuje.
8. Dieťa sa správa v spoločnej hre a inej aktivite voči spoluhráčom – priateľsky, radostne, má radosť so spoluhráčmi, primerane prejavuje svoje emócie.
9. V hre alebo inej aktivite, bežných situáciách vie dieťa poďakovať, poprosiť, požiadať o pomoc – vždy.
10. Dieťa sa dokáže podeliť o hračku, niečo jemu blízke – vždy.
11. Dieťa pomáha iným deťom vyžadujúcim pomoc – vždy, niekedy, prípadne s pomocou dospelého.
12. Dieťa rieši konflikt v hre alebo inej aktivite – je iniciátor riešenia konfliktu, rieši konflikt pokojne, dokáže sa dohodnúť, prijať kompromis.
13. Uvedomuje si dieťa odlišnosti a pocity iných ľudí vo svojom okolí – rešpektuje ich, dokáže adekvátne reagovať, prejavíť empatiu.
14. Aký záujem prejavuje dieťa o hru a inú aktivitu, dokáže sa sústrediť – má primeraný záujem o hru, dokáže sa sústrediť počas jej celého trvania.
15. Zapája sa do upratovania hračiek a materiálu po hre alebo inej činnosti – takmer hneď a samostatne.

KRIÉRIÁ OPTIMÁLNEHO PRIEBEHU ADAPTÁCIE NA VSTUP DO ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Na vyhodnotenie nepriameho pozorovania sme na základe dostupnej odbornej literatúry vypracovali nasledovné ukazovatele optimálneho procesu adaptácie na vstup do základnej školy:

1. V adaptačnom období sa žiak prejavoval – primerane, bez väčších ťažkostí.
2. Žiak nadväzuje kontakty so spolužiakmi – bez ťažkostí.
3. Vo vzťahu k učiteľke je žiak – priateľský, otvorený.
4. Ako akceptuje žiak autoritu učiteľky a dospelého – akceptuje autoritu učiteľky, svoj názor a postoj dokáže vyjadriť asertívne.
5. Pri nadväzovaní vzťahov má žiak – viac kamarátov.
6. Ako sa prejavuje žiak v kontaktoch so spolužiakmi – priateľsky, radostne, primerane vyjadruje svoje emócie, je empatický.
7. V prípade potreby pomôcť (učiteľke, spolužiakovi) prejavuje žiak ochotu – vždy.
8. V konfliktných situáciách je žiak – iniciátor riešenia, konflikt rieši pokojne, dokáže sa dohodnúť, prijať kompromis.
9. Ako sa žiak prispôbil pravidlám školy (školskému poriadku) – chápe pravidlá, rešpektuje ich a dodržiava. Ako plní žiak požiadavky vyplývajúce z učebných osnov – bez ťažkostí, primerane.